

Memo #15

Beste kollegas

Memo #14 het gefokus op 'n paar aspekte van 'n skool se identiteit. In die afgelope maand het ek net weer besef hoe belangrik hierdie onderwerp is, veral nadat daar 'n paar navrae op my tafel beland het wat direk verband hou met 'n skool se identiteit.

In die vorige skrywe is dit beklemtoon hoe belangrik 'n besondere identiteit is en wat 'n skool se identiteit bedreig.

In hierdie skrywe word gefokus op wat die gevolge is indien 'n skool sy identiteit prysgee en wat 'n skool kan doen om sy identiteit te beskerm.

Dit is belangrik om te onthou dat 'n skool se spesifieke identiteit baie duidelik in hul visie en missie verwoord moet word. Dit mag nie net in daardie dokument staan nie, dit moet ook in praktyk uitgeleef word. In die geval van 'n Christelike skool bely die skool reeds, deurdat die woord Christelik in hul naam verskyn, dat hul identiteit gegrond is in Christus soos Hy Homself in die natuur asook die Skrif openbaar. Indien die skool dus Christelik is beteken dit die skool moet in eerlikheid mooi gaan besin oor wat dit betekent. As die woord Christelik vir 'n skool inhoud dat 'n vermenging met die wêreld aanvaarbaar is, gaan die skool se identiteit kort voor lank in die ICU beland.

1. Wat is die gevolge vir onafhanklike skole indien hul nie waak oor hul identiteit nie.

- i. **Verloor uniekheid:** Onafhanklike skole beroem hul huis op hul besondere uniekheid wat vir ouers meestal 'n groot trekpleister is. Owers is ook opsoek na 'n bepaalde identiteit wat 'n uitvloeisel is van die waardes waarna hulle streef.
- ii. **Verwarring en onsekerheid:** Owers en onderwysers wat vir spesifieke identiteit gekies het raak onseker oor die waardes en die rigting van die skool, wat weer op sy beurt lei tot 'n gebrek aan vertroue.
- iii. **Verloor die gemeenskapsgevoel:** Kort voor lank gaan ouers, leerders en onderwysers nie meer 'n dankbare trots vir die skool hê nie, want hulle weet nie waarop hulle trots moet voel nie.
- iv. **Verloor kwaliteit asook kwantiteit:** Die skool se identiteit hou verband met die skool se uitnemendheid. Die gevolg van 'n kwynende identiteit is 'n afname in kwaliteit wat weer die skool se reputasie asook kwantiteit gaan bedreig.

2. Wat kan skool doen om dit te beskerm?

'n Doelgerigte strategiese plan, waar die identiteit duidelik omskryf is in die onderwysfilosofie, waardes, kultuur, akademie, sport en elke liewe handeling van die skool, is baie belangrik.

Hoe kan hierdie plan gestalte kry?

- i. **Versterk die visie en missie:** verwoord dit eenvoudig en leef dit uit. Indien jy nou uitgedaag word om die skool se visie en missie op te noem, sal jy daarin slaag?
- ii. **Lewens- en wêreldbeskouing:** As 'n Christelike skool se bedoeling is om leerders te begelei om hul lewe voortdurend te verander ooreenkomsdig God se Woord, wat die kern van 'n Christen se lewens- en wêreldbeskouing vorm, dan moet die Christelike skool ook sorg dat hulle optrede, dit wat hulle sê en doen, ook met God se Woord ooreenstem.

- iii. **Hoof:** Navorsing het bewys dat 'n skoolhoof die primêre bepaler van die effektiewe volhoubare uitleef van die skool se identiteit is. Maak dus baie seker dat die regte persoon daardie posisie vul.
- iv. **Personeel:** Om die regte personeel aan te stel is 'n kernbelangrike aspek om die skool se identiteit uit te bou en te beskerm. Werf dus personeel wat die identiteit van die skool verstaan. Versterk dit deur 'n personeelontwikkelingsprogram, bou aan toegewyde personeel wat eienaarskap neem van die skool se besondere identiteit.
- v. **Bewusmaking en betrokkenheid:** Strategieë om te volg is om d.m.v. oueraande, skoolfunksies en gemeenskapsprojekte, telkens die skool se identiteit te beklemtoon. Maak ook gebruik van alle kommunikasiekanaale: nuusbriewe, webwerwe, sosiale media ens. Sorg dat daar in alles wat in en om die skool gebeur altyd 'n vaste lyn is na die skool se besondere eiesoortige vingerafdruk.
- vi. **Sleutelhoodskap:** Ontwikkel 'n sleutelhoodskap vanuit die skool se visie en missie en gebruik dit strategies om die skool se identiteit oral te versterk.
- vii. **Leeromgewing wat identiteit reflekter:** Vanaf onderrigmetodes, keuse van kurrikulum, buitemuurs en kulturele aktiwitite tot by die fasilitete, moet spreek van die skool se vingerafdruk. Streef altyd na uitnemendheid en wees op die voorpunt van innovasie.
- viii. **Evalueer:** Om seker te maak dat die skool steeds belyn is met sy unieke identiteit, is voortdurende evaluasie nodig. Dit kan bestaan uit selfevaluasie, ouerterugvoer, leerderterugvoer en terugvoer van die gemeenskap. Christelike skole kan in hierdie oopsig mekaar evalueer en ook sodoende by mekaar leer. As probleem areas geïdentifiseer word, kan daar proaktief opgetree word.
- ix. **Hantering van kritiek:** Onderwysers kan baie fyngevoelig wees en handel oor die algemeen nie baie goed met kritiek nie, selfs as dit opbouend is. Om die identiteit te beskerm is dit baie belangrik om eerlik te luister na kritiek vanuit die gemeenskap en daaruit te leer. Onthou 'n luisterhouding is ook 'n geloofshouding

Opsommend word beklemtoon dat 'n duidelike visie, missie, met leierskap wat daaruit voortvloei baie belangrik is. Voorts is die betrokkenheid van onderwysers en die ouers sowel as die gemeenskap waarbinne hulle werk, belangrik om te help om die skool se identiteit te behou.

"Moenie rondgeslinger word deur allerhande en vreemde leringe nie; want dit is goed dat die hart versterk word deur genade..." - Hebreërs 13:9 –

Nuwe sake

1. Skolenuus: Afskeid

Mnr. Erik Visser, die hoof van Gekombineerde Gereformeerde Skool Dirk Postma, lê na byna 10 jaar die tuig neer om in Kanada 'n roeping op te volg. Daardie skool is al vir twee jaar opsoek na 'n skoolhoof en die Here het dit dan ook in Mnr. Visser se hart gelê om die pos van skoolhoof daar te aanvaar. Mnr. Erik Visser het 'n lang verbintenis met GSDP, eers as leerder, daarna as student, toe onderwyser en die laaste tien jaar as hoof. Hy het baie geleer, baie gegroeи en baie van homself gegee. Ook van die ICO se kant bid ons jou die Here se seën toe op hierdie nuwe hoofstuk in jou en jou gesin se lewe. Mag jy daar al jou kennis van Gereformeerde onderwys toepas tot uitbreiding van God se koninkryk.

Vir die van julle wat gewonder het waarheen die Visser-gesin gaan, loer gerus op hierdie webtuiste: [Covenant Canadian Reformed School](#) Daar is 'n oulike *vimeo* video van die skool, kyk dit gerus.

2. Kodály Akademie

Namens die Universiteit van Pretoria se Kodály Akademie en die Kodály Vereniging van Suid-Afrika word alle ICO onderwysers uitgenooi na 'n Internasionale Musiekopvoedingskursus en werkswinkels wat **21-26 Augustus** by die Universiteit van Pretoria plaasvind.

Die kursus- en werkswinkelmateriaal is gebaseer op die Kodály benadering wat berus op die beginsel dat musiekonderrig toeganklik moet wees vir alle mense ongeag hulle agtergrond of aanleg. Die opleiding fokus daarop om die onderwyser te bemagtig deur deeglike opleiding en praktiese hulpbronne vir die klaskamer.

Laerskool- en hoërskool-musiekonderwysers, sowel as dirigente sal baie baat by die kursus modules. Grondslagfase- en kleuterskoolonderwysers sal in besonder baat by die *Early Childhood* werkswinkel. Die *Beginner musicianship* werkswinkel is bedoel vir diegene met min tot geen musiekkenis en sal spesifiek goed werk saam met die *Early Childhood* werkswinkel aangesien dit na mekaar plaasvind. Vir die wat nog nie reg voel om diep in die opleiding in te duik nie, is die Kodály *Overview* werkswinkel 'n goeie begin. Die drie werkswinkels is so geskedeel dat al drie bygewoon kan word.

Vir meer inligting besoek hierdie skakel: [Kodaly](#)

3. Kursus: ACSI

Die ACSI bied 'n baie waardevolle kursus aan vir VKO (Vroeë Kind-Ontwikkeling) oor die boustene vir gesonde verhoudinge tussen ouers en onderwysers. Dit word vanuit 'n Bybelse perspektief aangebied.

Die kursus vind plaas op Saterdag **28 Oktober** vanaf 8:00 – 15:45 in Roodepoort. Vir meer inligting loer gerus op hierdie skakel: [ACSI konferensie VKO](#)

4. Boekenhout/Fontein

Die afgelope maand het Fontein m.b.v. befondsing van die Akademie vir Wetenskap en Kuns 'n mooi publikasie van dr. Wietske Boon uitgegee. Sy is 'n spesialis berader in die veld van speelterapie en is ook betrokke by plaaslike en internasionale projekte. Die boek, *Meertalige Kleuterskoolomgewings*, is geskryf vanuit haar navorsing en word toepaslik vir die breër gemeenskap aangebied. ICO is ook in gesprek met dr. Wietske Boon oor opleidingsgeleenthede, asook om as spreker vir die kleuterskoolonderwysers tydens die 2024 se seminaar op te tree.

Fontein is verder besig met nog 'n akademiese publikasie waaraan verskillende dosente van verskillende universiteite meewerk. Hulle is ook in gesprek met Van Schaiks vir wedersydse ondersteuning.

Die Waterstroomreeks vorder ook fluks en die volgende boeke is vanaf September beskikbaar:

- Gr 6 NW: Let wel, hierdie boek is **OORGESKRYF**. Die inhoud verskil dus van die vorige uitgawe.
- Gr 6 NW: Antwoordgids: Gr 4 -7
- Gr 2 Geletterdheid boek 4
- Gr 2 Gesyferdheid Boek 4

Baie dankie aan die skole wat terugvoer gee en foute uitwys, dit help ons om te verbeter.

Die Waterstroomreeks word net in kleur gedruk en soos reeds verduidelik is daar nie meer 'n verskil in prys tussen die swart-en-wit of boeke in kleur nie. Daar is egter nog beperkte voorraad handboeke wat wel in

swart-en-wit beskikbaar is. Hulle is aansienlik goedkoper as die res. Laat weet asb vir Alexander v.d. Kruk by boekenhout@aros.ac.za betyds indien julle die swart-en-wit boeke wil aankoop.

5. SOS kongres terugvoer

'n Hele paar ICO skole was vanjaar by die SOS kongres verteenwoordig! Ek glo hulle kon weer die nuwe kennis met hul onderwyskorps deel.

Hiermee 'n paar hoofmomente:

5.1. By die Leierskapskongres het die aanbieding van mnr. Neil Pretorius oor Christenleierskap in uitdagende tye, uitgestaan. Hy het die feit dat ons in uitdagende tye leef beklemtoon en bevestig dat ons Christenskap beveg en beperk word. Mnr Pretorius het ons gemaan om as gelowiges versigtig te wees om nie sekere uitkomste in die Naam van die Here te wil dryf nie, terwyl ons eintlik net ons eie agendas dryf. Dit is godslasterlik om 'n vals persoonlike agenda te wil dryf. In ons handel en wandel as Christene; huis, by die kerk en in die samelewing en skool, moet ons getrou en eerlik wees, ons moet Hom dien met ons alledaagse praktyke, ook in die bestuur van 'n skool.

5.2. Jaco Kleynhans het baie waardevolle insette gelewer en perspektief gebied op die situasie in Suid-Afrika t.o.v. die res van die wêreld. Lees gerus hierdie artikel wat hy na aanleiding van sy toespraak by die kongres op Maroela Media geplaas het: [Artikel Jaco Kleynhans](#)

Van die ander onderwerpe wat bygewoon is, en waарoor ek enkele opmerkings wil deel, was die volgende: doeltreffende onderrig en leermodelle, dissipline, kunsmatige intelligensie en stelsels vir operasionele doeltreffendheid. Johan Koekemoer, Valentyn vd Merwe en ook ander sprekers, te veel om hier almal op te noem, het waardevolle insette gelewer.

a) Doeltreffende onderrigmodelle:

Dit is belangrik om onsself gereeld af te vra hoekom ons sekere onderrig- en-leer opdragte en assessorings uitvoer. Doen ons dit bloot omdat dit by die hele onderrigpakkie pas, of omdat dit van ons verwag word? Ons beroem ons daarop dat ons onafhanklike skole is, maar is ons klaskamers werklik geprivatiseer? Hoe bly ons staande in 'n onderwysstelsel wat al hoe meer fokus op regulering, ook in ons onafhanklike skole? Herinner mekaar daaraan dat ons staande bly deur biddend en in geloof vas te byt en voort te bou op die uitnemende onderwys van die vorige geslag. Leer om met respek, krities te kyk na wat ons elke dag moet doen en bevraagteken dit wat voorgeskryf word, dit wat nie reg is nie. Ondersoek julle skool se waarde aanbod en maak aanpassings waar dit nie bydra tot gehalte Christelike onderrig nie.

b) Dissipline:

Dissipline vanuit die Christelike perspektief is om iemand te vorm om 'n dissipel te wees van ons Meester, ons moet die leerders opvoed om Hom, en nie 'n stel wette te volg nie. Baie skole het 'n dissiplinestelsel wat die kind wil dissiplineer, maar miskien moet ons nadink daaroor om dit met 'n waardestelsel te vervang. 'n Dissiplinestelsel reguleer kinders, en het die vermoë om hul moedeloos te maak. Gedrag sal nie verander as ons nie werklik bemoeienis met die kind maak nie. Allerlei stelsels beweeg nie 'n kind om intern te beweeg nie, dit moedig nie 'n kind aan tot bekering nie, ons moet hulle dus met waardes beïnvloed.

As kinders slegs met stelsels bestuur word, gaan hulle altyd probeer om dit te troef. Vervang dissiplinestelsels met beginsels wat nagestreef word bv: **Naam van skool** ('n Reffie of 'n Dirkie) is lief vir God, sy naaste en sy gesin. As 'n kind so 'n waarde begin internaliseer sal hy besef, wangedrag stel God, sy naaste en sy gesin teleur. Gaan dink dus na oor die skool se dissiplinestelsel en maak seker dat die reëls wat daarin vervat is, begrond is in Bybelse waardes waarin die kind geoefen moet word.

c) Nuwe moontlikhede met Kunsmatige Intelligensie (KI)

Heelwat vrae het hier opgeduik bv. wat is die rol van KI in die onderwys, moet skole KI verban en indien nie, hoe moet dit hanteer word? Wat telkens na vore gekom het, is dat dit belangrik is dat kinders gewortel moet wees om sodoende die kaf van die koring te kan onderskei. Verder is dit belangrik om beleide te ontwikkel wat bv. plagiaat aanspreek. Tydens die sessie is dit ook beklemtoon dat onderwysers opgelei moet word om die voordele van Chat GPT in hul administrasie en data-ontleding te kan gebruik.

d) Doeltreffende stelsels vir operasionele doeltreffendheid:

Operasionele doeltreffendheid behels:

- Hulpbronoptimalisering;
- Kostebesparing;
- Verbeterde produktiwiteit;
- Verbeterde leeromgewing;
- Effektiewe besluitneming;
- Ouer- en gemeenskapsbetrokkenheid;
- Aanpasbaarheid en innovasie (ook KI);
- Nakoming van regulatoriese vereistes.

Daar moet ook onderskei word tussen operasionele stelsels en pedagogiese stelsels.

Skole moet aan die volgende aandag gee om te bepaal of hul operasioneel doeltreffend is:

1. Identifiseer doelwitte en behoeftes.
2. Maak seker die huidige prosesse is effektiief.
3. Vergelyk en evalueer verskillende stelsels.
4. Kyk ook wat doen ander skole en leer daar.
5. Bepaal of die skool beskik oor kundigheid wat benodig word.
6. Stel 'n 3-5 jaar implementeringsplan op.
7. Evalueer voortdurend en bied deurlopende ondersteuning en heropleiding aan.

6. Departementeel

Heelwat sake is tans onder bespreking waaronder die volgende:

1. **Herkategorisering van skole wat subsidie ontvang** (veral in Gauteng) Die skole behoort eersdaags meer inligting hieroor vanaf die departement te ontvang. Die Gauteng skole wat subsidie kry het reeds 'n uitgebreide skrywe vanaf die ICO hieroor ontvang.
2. **Posisie van Graad R:** Die BELA wetgewing bepaal dat Graad R verpligtend gaan word. Dit gaan allerlei implikasies vir skole inhoud wat reeds graad R het, o.a. Umalusi akkreditasie t.w.v. kwaliteitsverzekering en so meer.
3. **NPO of NPC?** In sekere provinsies bevraagteken die Provinciale Onderwysdepartement die status van die skole t.o.v. subsidie. Ons advies hier is om die regulasies hieroor aan te vra indien die departement hierdie saak opper.
4. **Gekombineerde Skole:** Sommige skole is geregistreer as gekombineerde skole, die departement laat nie meer die registrasies toe nie, maar kyk wel na bestaande gekombineerde skole se registrasievooraardes. Ons advies hier is ook om die regulasies hieroor aan te vra, sou dit jul skool raak.
5. **Kurrikulum:** Umalusi bepaal die volgende t.o.v. die kurrikulum: (*Ek gee dit in Engels weer sodat dit makliker is om die departement te antwoord op 'n navraag*)

"Stipulate areas of flexibility for independent schools regarding compliance with the minimum outcomes and standards for the NCS Grades R–12, namely in terms of foundation, intermediate and senior phases, independent schools may have comparable content sequencing principles in place provided they meet the required performance targets, and may deviate from minimum progression requirements provided they are higher and have been determined in consultation with the parents of the school, and Independent schools may also determine their own management and maintenance structures regarding the assessment records that must be developed and kept at the school.

Independent schools seeking accreditation may add to or extend the NCS but must offer the NCS as a minimum".

Heelwat van die amptenare by die distrikskantore hanteer onafhanklike skole se kurrikulum-uitkomste soos by openbare skole. Dit veroorsaak baie ongelukkigheid aangesien onafhanklike skole streef na hoër kwaliteit en dus meestal meer werk verrig. Die amptenare is nie gediend hiermee nie en onderwysers word tydens vergaderings verneder. Dit is onaanvaarbaar dat hulle so optree en ons meld graag hierdie gedrag by DBO aan.

6. **Aanlynskole:** Aanlynskole is tans nie geregistreer in terme van die SASA (South-African Schools Act) en val dus nie onder Umalusi se mandaat vir akkreditasie nie. Daar is wel verskillende vorme van aanlynonderrig waar die sg. "*blended learning*" metode deur Umalusi aanvaar word. Hierdie metode vind plaas in 'n skool waar onderrig d.m.v. 'n mengsel van aanlyn- en aangesig-tot-aangesig onderrig gebeur. Die onderwyser bly hier verantwoordelik vir die ontwikkeling van lesmateriaal en assessering.

Al bogenoemde sake en nog meer is tans onder bespreking by verskeie instansies waaronder die departement sowel as NAISA. Ongelukkig vorder besluite bitter stadig a.g.v. verskeie redes waарoor ons net kan bespiegel.

Afsluiting.

Hiermee weer heelwat inligting van ICO se kant af. Mag dit ook vir julle van waarde wees. Ek besef dat die Memo's nie altyd dadelik gelees word nie en dat ons almal worstel met oorlading van 'n voortdurende stroom van inligting. Die Memo's vanaf Januarie 2023 word voortaan op ons webtuiste geplaas, sodat dit op meer geleë tye gelees kan word.

Ons wens julle 'n heerlike Augustus maand toe en sien saam met almal uit na die warmer dae wat die Lente mag bied.

Vriendelike groete

Saskia Meijer